

Straža v viharju

Izhaja vsak četrtek • Posamezna številka Din 1.50 • Polletna naročnina Din 15.—
Celoletna naročnina Din 30.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straže v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: M. Poštuvan
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva 5 • Tisk Jugoslovanske tiskarne (K. Čeč)

Ljubljana, 22. okt. 1936

Leto III — Številka 4

Prvo zedinjenje

Ko se je začela majati stoletna zgradba avstroogrške monarhije, ki ni bila zmožna rešiti svoje zgodovinske naloge, da ustvari organizirano državo kulturno in gospodarsko avtonomnih narodnih enot v Podonavju, smo se Slovenci kljub temu, da so še posamezniki sanjali o možnosti tudi za Slovence znosni preureditvi stare monarhije, podprti po razvoju dogodkov odločno usmerili v jugoslovansko smer v tem smislu, da se ustanovi svobodna Jugoslavija, ki bo združevala v sebi kot popolnoma enakopravne in enakovredne člane Slovence, Hrvate in Srbe.

Dne 16. avgusta 1918 se je v Ljubljani ustanovil Narodni svet pod predsedstvom dr. Korošca, ki je žal samo za nekaj dni družil Slovence, razen Prekmurcev, v enem domu. Pokrajinski odseki za Trst (ustanovljen 11. sept.), za Goriško (13. sept.), za Koroško (19. sept.) in Štajersko (26. sept.) so v osrednjem Narodnem svetu pripravljali poznejše zedinjenje najprej z Narodnim večem v neodvisno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov iz bivše monarhije, pozneje pa še s kraljevino Srbijo in Črno goro v »Kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev« kot enakopravni del z lastno slovensko kulturno avtonomijo, za katero se je izreklo v anketah kulturnega odseka okrog 50 naših kulturnih delavcev.

Dan in praznik naše osvoboditve izpod skoraj tisočletnega kulturnega in gospodarskega hlapčevanja nadutemu Germanu je 21. oktober 1918, ko so naši dnevniki objavili proglas 17. oktobra končno veljavno izoblikovanega Narodnega večja pod predsedstvom dr. Korošca, v katerem javlja, da prevzema v svoje roke politično vodstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov iz bivše monarhije. »... I. Zahtevamo zedinjenje celokupnega našega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov na vsem njegovem etnografskem teritoriju, kjer naš narod danes živi, brez ozira na katerekoli pokrajinske in državne meje, v eno samo edinstveno in popolnoma suvereno državo, urejeno po načelih politične in ekonomske demokracije, ki vsebuje v sebi odpravo vseh socialnih in gospodarskih krivic in neenakosti.« Svojo neodvisnost je Narodno veče objavilo v notii od 3. novembra Jugoslovanskemu odboru v Švici ter vladam USA, Francije, Anglije, Italije in Srbije.

Slovenija je proslavljala praznik osvobojenja 29. oktobra 1918. Zavest svobode in odrešitve je odjeknila do zadnje gorske vasi in slovenska trobojnica v javnih uradih in na prsih navdušene mladine je izražala srečo osvobojenega naroda.

Dne 1. decembra 1918 pa je Narodno veče kot suverena država Slovencev, Hrvatov in Srbov na ozemlju bivše monarhije sklenilo zedinjenje s kraljevinama Srbijo in Črno goro

Vsakoletno praznovanje praznika Kristusa Kralja naj kliče človeški družbi v spomin, da morajo države Kristusu služiti s tem, da uredijo zakonodajo, sodstvo, šolstvo itd. v skladu s Kristusovimi načeli, da mora Kristus zavladati v zasebnem, družinskem, gospodarskem in javnem življenju.

Laicizem preganja Kristusa iz zasebnega, družinskega in javnega življenja, iz zakonodaj, šol, časopisja, umetnosti, leposlovja itd. ter proglašča načelo »Nolimus hunc (Christum) regnare super nos«.

Renesansa je oboževala pogansko antiko, pa jo tudi posnemala in s tem začela v bistvu zanikati krščanstvo; odtod izvira antropocentrična usmeritev Evrope, ki je spremenila svetopisemski rek: »V začetku je bila Beseda« (poosebljen um božji) v moderni rek: v začetku je bila sila, je bila snov, samo ustvarjajočega duha ni bilo.

Ta antropocentrična usmeritev je dosegla svoj višek v današnjem laicizmu.

Vsako vprašanje, ki uravnava medsebojne človeške odnose, naj zgleđa še tako zgolj »praktično« ali tustvetno ali materialno, nosi v svojem jedru tudi moralni problem. Pri vprašanjih plače, brezposelnosti, oddajanja služb, plodonosnega kapitala tiči za človeka tudi vprašanje, ali je dovoljeno, do kolikšne mere itd. V tem moralnem problemu tiči drugi problem, kdo naj da smernice glede tega. Ta problem je versko filozofski, kajti v ozadju stoji vprašanje, ali je Bog večni zakonodajec ali ne. Gre v teh vprašanjih za antropo ali Kristocentrično orijentacijo.

Farizerji so vprašali Kristusa: »Kdaj pride kraljestvo božje?« On je odgovoril: Kraljestvo božje ne pride vidno, da bi mogli reči: tu je, tam je, pravo kraljestvo božje je v vas.« Nadalje je Kristus na vprašanje Pilata: »Ali si ti Kralj« odgovoril: »Jaz sem Kralj, toda moje kraljestvo ni od tega sveta.«

v enotno državo pod dinastijo Karadjordjevičev.

In na takratnem bivališču regenta Aleksandra je zaplapolala poleg srbske tudi slovenska in hrvatska trobojnica kot simbol treh enakopravnih in enakovrednih bratov, ki si hočejo osnovati skupen dom, da pod isto streho žive v harmonični povezanosti in državni skupnosti individualno kulturno in gospodarsko življenje.

Uniatski metropolit Szeptycki v Lwovu je v pastirskem pismu prepovedal vsem svojim vernikom vsako delovanje s komunisti. »Kdor podpira komuniste in njihovo delovanje, čeprav samo na političnem polju, je zarotnik proti Cerkvi. Kdor pomaga komunistom pri ustanavljanju tako zvane ljudske fronte, ta izdaja svoj narod, ta je izdajalec interesov revnih, tlačanih in trpinov celega sveta!«

Kristus Kralj

Tone Kralj

Kristus je tako kraljestvo izrečno odklonil. Ponudbo satana, da mu da ves svet v ob-

last, je Kristus ogorčeno odklonil, ker je bil pogoj, naj satana moli mesto pravega Boga. Ko so Judje hoteli napraviti Kristusa za svetnega kralja, je zbežal v samoto.

Skrbimo, da ne iščemo Krisusovega kraljestva zgolj in predvsem v vnanjih plakatih, manifestacijah, kamenenih stavbah, organizacijah, proklamacijah, ampak v oblikovanju lastne vesti, v dejanskem posnemanju Kristusove ponižnosti, svetosti, požrtvovalnosti, skrbimo, da zanesemo dejansko Kristusova načela v družine, v gospodarstvo, v politiko, v šole itd. Zavedajmo se tega, da imamo Križanega Kralja, ki kljub pozivu, da naj stopi s križa, vztraja na križu.

Proti kugi laicizma oznanja Cerkev danes apostolat laikov, ki naj se udeležijo hierarhičnega apostolata Cerkve. Cerkev daje laikom v današnji dobi poseben nalog za ta apostolat, tako da katoliški laiki ne uživajo samo kot udje Cerkve vseh duhovnih dobrot, ampak da kot subjekti tudi sami postanejo v neki meri in pod določenimi pogoji sposobni za apostolat Cerkve. S tem pričinja v Cerkvi doba posebnega sodelovanja laikov pri njenem poslanstvu, ki ga v tej meri doslej še nismo poznali. Laiki sicer ne morejo postati deležni vladne in svečeniške oblasti Cerkve, pač pa bodo sedaj aktivni in odgovorni činitelji pri njenem poslanstvu z lastno iniciativo, da bo resnično sodelovanje laikov s klerom v raznih slojih, čeprav neposredno odvisno od cerkvene oblasti. To delo je pravi apostolat, ker ne bo skrbelo samo za lastno posvetitev, ampak tudi za pokristjanjenje drugih. Tak apostolat se imenuje katoliška akcija.

Stražarji hočemo biti pravi Kristonosci, tako da nismo Kristusovi samo po imenu, ampak tudi po duhu. Hočemo sodelovati pri velikem apostolatu katoliške akcije in tako širiti Kraljestvo Kristusa Kralja v naših vrstah.

Fronta Moskve

V zadnji številki »Straže« smo ugotovili, kako je nastala taktika ljudskih front, ki naj tvorijo drugo ime za v njih dejansko se skrivajočo fronto Moskve. Tega dejstva nam danes ne bo več zakrival noben komunist, to nam brez dvoma dokazujejo krvavi španski dogodki, tega ne bo zakrival noben član francoske Fronte Populaire, to priča ravnanje angleške delavske zveze, ki je odbila poizkus ustanovitve ljudske fronte, ker ni hotela žrtvovati svoje samostojnosti in se podvreči vodstvu moskovske kominterne.

Kar je bilo lani še na papirju, je torej danes v nekaterih državah že dejstvo. Če slabo živimo, pač hitro živimo. Dogodek za dogodkom se vrsti z bliskovito naglico in nas vsak dan postavlja pred nove probleme. Ljudsko-frontarska mistika zajema posebno mlade, ne-

vedno najslabše duhove. Kako tudi ne bi: življenjske prilike so tako težke, pa pride zdresiran agent in ti z največjo lahkoto z rokava pritrese nov svet s kruhom, službami, mirom, pravico in kakor kravji mešetar s stoterimi prisegami zatrjuje resničnost svojih obljub. Naša dolžnost je, visoko dvigniti kulise, za katerimi tiči v gosto meglo nejasnosti zavita našemljena odrešiteljica trpečega človeštva, ji potegniti skrivnostno krinko z obraza ter jo prikazati v vsej njeni revščini in zlaganosti, tako kot v resnici je.

Moskovska politika je prilagodljiva vsem mogočim razmeram. Svojo fronto organizira za vsako državo posebej. Vendar pa lahko razdelimo poskus ustanovitve ljudskih front po evropskih deželah v dva tipa. V prvi tip spadajo države, v katerih je komunistična propaganda dovoljena, v drugega pa one, kjer ta stranka in propaganda nista dovoljeni. Naj-

Najprej pravica, potem karitas

Vsak družabni red in ureditev lastninskih odnosov med ljudmi mora temeljiti na pravici. Vse ustanove družabnega življenja od gospodarskih pa do najvišjih kulturnih mora prevevati isti duh: dati vsakemu, kar je njegovega. To je osnovni pogoj za obstoj in prospeh vsakega družabnega reda. Kjer pa se ta neizprosni zakon pravice zanemarljivo ali celo zavestno krši, se po daljšem ali krajšem življenju na krivicah temelječi red poruši.

Res je, da je pri najboljši volji včasih tudi objektivno na pravici zgrajen družabni red za tega ali onega posameznika trd ali celo krivičen. Zato pa je nujno, da vsi, predvsem pa katoličani, opravljamo dela dejanske ljubezni do bližnjega in pomagamo ugledati trdote in popravljati morebitne posamezniku prizadete krivice, za katere ni odgovoren sam, pa tudi ne družabni red. Zavedati pa se moramo, da nikdar ne bomo mogli odpraviti z dobrodelnostjo vse bede s sveta, zlasti ne danes, ko družabni red temelji na vnebo-pijočih krivicah.

Toda, žal, moram ugotoviti, da jih je še vedno mnogo zlasti v krogih, ki so gospodarsko močnejši in nimajo stika z bedo preprostega človeka, prepričanih, da z nekaj dinarji, ki so jih darovali, zadoste pravici in božji zapovedi. Ker še sami nikdar niso okusili neprostopoljne lakote, ker se jim mraz še nikdar ni zaril do mozga, ker živijo v prepričanju, da je vse, kar je zakonito, že samo po sebi tudi pravno (prekomerni dobički, previsoke obresti, v zakonitih mejah in preko njih izvrševano izžemanje dela itd.), pa še zato, ker živijo daleč od realnega človeškega življenja v umetnem svetu razkošno opremljenih salonov, restavriranih kavarn in restavriranih dvoran karteliranih kinopodjetij, gledališč, pisane in govorne besede in potvorjene slike kot Rockefellerji en miniature, sodijo, da je vsem tako lepo. Ker pa le od časa do časa prodre tudi do njih krič bede in trpljenja iz predmestja, delavskih revirjev in propadajočih kmečkih domov, darujejo v svoji velikodušnosti kak dar, da se objavi s polnim imenom za reklamo sebi ali podjetju, ki ga vodijo (takrat gre denar seveda iz blagajne podjetja), neredko pa samo nevoljno zmajejo z glavo nad neljubim disakordom v udobnem življenju, da se prošnji klic neuslišani izgubi v veselje.

Toda vsi ti neuslišani prošnji klici se ne izgubljajo zaman v veselje. »Kri tvojega brata kliče v nebo po maščevanju« in izzivajo Pravičnega, da zaradi nagromadenih krivic pokonča krivični družabni red in vse krivce z njim, da morda iz razvalin vzklije novo življenje.

V dobah zgodovinskih prelomov je najusodnejše zakrivanje resnice in ustvarjanje utvar.

važnejše je, da povsod igrajo prvo violino — četudi včasih zelo spretno prikrito — legalno ali ilegalno organizirani komunisti. Oni skušajo z radikalnimi gesli pridobiti vse levičarske, protifašistične, krščanske in demokratične elemente brez razlike na njihovo dosedanje versko ali politično prepričanje, češ da je v tako težkih časih, kot so današnji, neobhodno potrebno, da stopijo v enotno fronto vsi oni, ki hočejo — tu zdaj prideta v poštev zgoraj omenjena tipa: v prvem slučaju so bolj odkrito vabljeni vsi, ki hočejo marksistično družbo, v drugem slučaju — sem naj bi spadal tudi mi — pa vabijo vse, ki niso zadovoljni s sedanjim socialnim in gospodarskim stanjem, s sedanjo politiko, ki so za mir in za dolgo, dolgo deklamacijo kot lepa pravljica sestavljenih programov...

Ko si bomo pri nadaljnjem študiju te zlagane ljudske fronte ogledali vso stvar nekoliko pobližje, bomo z lahkoto spoznali vso prefriganost lepih besed v ovco preoblečene volka. Za danes naj omenimo samo to,

Danes je treba povedati resnico »bodisi prilično ali neprilično« in ta je: gospodarske dobrine so danes krivično razdeljene, ker so posamezniki, čeprav morda legalno (pa tudi to vsaj v 99% ne), pa vendar na nenraven način obogateli na škodo drugih z delom in vrednostjo, ki so jo drugi zaslužili. Na obzorju vidimo nastopati dobo izravnjanja lastninskih razmer. Izbira je samo med tem, ali se bo preureditev družbe izvršila z evolucijo

Kaj je boljše, o tem naj razmišljajo oni, ki nasilen prevrat vsaj pri nas danes še lahko preprečijo. Državna oblast naj izvede zakonito zaščito dela do kraja.

Država ne sme štiti nobenega kapitalista, pa čeprav bi bil »katoliški«. Državna oblast mora stati na strani delovnega ljudstva in skrbeti zato, da se nihče od zgornjih desetisočev ne bo izmuznil, pa čeprav bi bil Žid, da se ne zgodi kaj takega, kakor se dogaja v SSSR in drugod, da se Žid - kapitalist in krvosos vrine v vodstvo zatiranih in še naprej izžema delovnega človeka. V interesu države in naroda ter kulture pa je, da se za zboljšanje socialnega položaja nujna reforma lastninskih razmer izvrši poprej, predno se izžemano ljudstvo dvigne v obrambo svojih pravic s silo.

Koroškega vprašanja ni več — vsaj za Nemce! V Šmarkežu pri Sinči vesi je ob proslavi obletnice plebiscita govoril za Heimatbund Sepp König, povedal je med drugim: »Koroškega vprašanja ni več! Z 10. oktobrom je bilo končno javno rešeno. Karavanke so in ostanejo južni mejnik Avstrije in zaokroženega nemškega kulturnega in jezikovnega področja« — Proti temu najodločneje protestiramo, kajti slovensko kulturno in jezikovno področje sega daleč na Koroško in Sepp König podira temelje krščanske morale, ker krši pogodbo, ki jo je Avstrija sklenila z Jugoslavijo glede zaščite narodnih manjšin. — Ne dvomimo, da je naša vlada po svojem zastopniku pri avstrijski vladi protestirala.

Slovaški katoličani so dobili lastno bogoslovno fakulteto. Po zedinjenju so Slovaki tako postavili zahtevo po lastnih šolah in so zahtevali tudi bogoslovno fakulteto. Dasi je bil že 1919 izdan zakon o osnovanju bogoslovne fakultete v Bratislavi, je bilo treba odstraniti vse polno ovir. L. 1931 je izdala tudi cerkvena oblast dekret o ustanovitvi in na tej podlagi je 24. aprila 1931 izdala vlada dekret, da stopa zakon iz l. 1919 v veljavo. Mešana komisija je izbrala kandidate in v sporazumu z vlado je Sveta Stolica imenovala prvi profesorski zbor samostojne bratislavske teološke fakultete z 12 stolicami (6 rednih, 6 izrednih in 2 asistentov). Za prvega dekana je bil izbran dr. Emil Funczik iz Trnave.

da je tudi pri nas v Sloveniji na delu neka tajna sila, ki hoče v našem idejnem in političnem življenju na vsak način oživitviti ljudskoironarska (beri moskovskofrontarska) načela. Borbo proti moskovski fronti na političnem polju naj vodijo drugi. Naša dolžnost je, kljub že dognanim dejstvom še enkrat prinesiti popolno jasnost na idejnem polju, ker se še pri nas vedno najdejo nekateri ljudje, ki očitno ali bolj prikrito pod neko samozvano krščansko-socialno firmo idejno utemeljujejo in se navdušujejo za neko godljo, ki ji hočejo po sili prisašiti naziv ljudska fronta.

Še enkrat povdarjamo splošno priznano dejstvo, da danes povsod tam, kjer gre za ljudsko fronto, nimamo opravka s kako neznanom silo, ki je še prijati ne moreš, pa tudi ne s kako prijateljico revnih in zatiranih, ampak s pristno moskovsko internacionalno, skrivajočo se za bolj nedolžnim in privlačnim imenom. Proti tej fronti pa se moramo boriti ne samo iz verskega in socialnega, ampak tudi iz slovenskonarodnega in državnega stališča.

Pravi vzrok

V roke sem dobil dnevnik z dne 14. oktobra 1936. Senzacija današnje številke: sodna razprava proti ge. E. S., ki je umorila svojega moža. Pa to še ni nič tako izrednega. Dnevnik ni bil slovenski — da ne bo pomote — dasi so tudi že nas pričeli navajati na senzacije iz sodnih dvoran. Zabolelo pa me je, ko sem bral na 8. strani: »Zagoneten umor osemnajstletnika«, »Dve dekleti sta šli v smrt, ker sta se zaljubili v istega moškega«. Nato fotografija z naslovom: »Neznan motiv« z notico: »48 letni tekstilni delavec F. D., ki se je iz neznanega razloga v lastnem stanovanju obesil.« Cela stran samo bilanca o samomorih. Kot privešek na naslednji strani slika moža, ki ga pogrešajo. Verjetno zopet samomor. Da je slika popolnejša, berem na 10 str.: »Mož in žena se obesila na isti vrvi«.

Hladnokrvno poročanje žurnalista, ki polni s senzacijami predale in skrbi za duševno hrano čitateljev — v resnici pa grozen obraz sodobnega človeka, ki se razgalja v posameznikih.

Teh posameznikov je vedno več — samomori postajajo socialna bolezen. In vase zaljubljeni moderni človek, o katerem so verjeli nekoč, da se bo razvijal do neskončnosti, ki s pesniki sprašuje, kje so meje, preko katerih ne bi mogel in prepadi, ki jih ni izmeril, ki je izračunal planet in je bil, ki s tehniko preobraža svet in obvladuje naravo, ta mogočnejši klon pred težavami dnevnega življenja, ki si jih je nakopal sam ali rod, h kateremu se po duhu prišteva. Brez moči in volje se udaja obupu in zdvaja nad Bogom in svetom in nad samim seboj. Geslo stoične filozofije: »Če je breme pretežko, vrzite ga proč! Odhod je prost!« (Epiktet), si osvaja tudi že današnji svet. Mi pa žalujemo ob grobovih, »mučenikov življenja in žrtev skrivnostne usode«, ki pa so si vzeli življenje, čeprav si ga sami niso dali, iz vzrokov in razlogov, zaradi katerih zdravemu in naravnemu človeku še na misel ne pride, da bi si življenje končal. In že milijoni so živeli še z večjimi križi in težavami, pa so trpeli in živeli kot junaki, ne pa bežali kot bojazljivci iz življenja.

Kje so vzroki vedno pogostejših samomorov? Časopisje našteva različne: nesrečno ljubezen, slabe gnotne razmere itd. Če se pa ne zadovoljimo z videzom, se nam kot prvotni in glavni vzrok za temi drugotnimi odkriva vedno isti, namreč nevera. Masaryk je v knjigi o samomoru priznal, da je samomor kot socialen pojav pojav brezverstva. Ko izgine religija, se poloti mas pesimizem in pesimizem išče izhoda iz boli in nezadovoljstva s samomorom, in francoski ateist Le Dantec je v knjigi »L'Atheisme« priznal: »Odkrito izpovem: jaz ne vidim nobene misli, ki bi bila zmožna zadržati popolnega ateista od samomora«. Res je sicer, da se posledice nevere, ki se kaže tudi v premalo živi veri, danes pri nas še niso pokazale v vsej doslednosti. To pa zato ne, ker tudi vsi oni, ki morda že desetletja niso bili pri sv. maši (razen morda ob drž. praznikih, če so drž. uradniki), da o nabožni knjigi ne govorimo, zavedno ali nezavedno, hote ali nehote, še vedno zajemajo življenjske sokove iz krščanske tradicije, ki je morda še živa v njih ali v okolju, v katerem živijo. Ko pa bo ta edina konstruktivna sila odpovedala, ne bo sile, ki bi zavrla uničenje razen silne žive vere, ki bi jo zmožni mladi rod.

Oslabele volje in mehkušnosti, ki nista zmožna, da bi človeka obvarovala propada, je kriva nevera in vsi oni, ki so ji dajali potuho, da se je zajedla med zdrave ljudi in so jo celo podpirali. Krivi so vsi oni, ki so Cerkev ovirali ali jo ovirajo, da ne more svobodno vršiti vzgojne naloge med mladino, krivi so starši, ki za versko vzgojo lastnih otrok ne skrbijo ali celo katehetovo delo s slabim vzgledom uničujejo. Vsi ti naj si izprašajo vest, da se ne bodo čudili, ko si bo brez

Nedovoljena kritika v dovoljeni obliki

Katera je najpogostejša fraza v Rusiji? Na papirju že, toda...

— Koliko zaslužiš na mesec?
Ruski delavec: Sto petnajst rubljev.
— Ali moraš koga vzdrževati?
Delavec: Da, imam mater, dva otroka in angleške stavkujoče rudarje.

Komunist Radek je rad pripovedoval anekdote o Stalinu. Stalin ga nekoč pokliče k sebi in ga resno posvari.

Stalin: Zdi se mi, da kuješ anekdote na moj račun. Ali ne veš, da sem jaz šef svetovnega proletariata in največji teoretik komunizma?

Radek: Toda te anekdote prav gotovo nikjer nisem pripovedoval.

Stalin se koplje v neki reki in se začne topaljati. Na njegove klice na pomoč prihitijo mušič in ga reši.

Stalin: Tovariš, prosim te, kar hočeš. Jaz sem Stalin.

Mušič ves prestrašen: Tovariš Stalin, nikomur ne povej, da sem te rešil, sicer me ubijejo!

— Zakaj je Stalinova mati tako zastražena?
— Da ne bi rodila drugega Stalina.

Kaj pomenijo začetne črke O. G. P. U.?
Mušič: O, gospodi, pomogi ubežati!

Kaj pomeni SSSR?
Mušič: Smert Stalina spassjet Rossiju.

Učitelj: S čim je krit ruski červonec?
Učenec: S »kapitalom« Karla Marksa.

Ruski zdravnik, inženjer in komunist razpravljajo o tem, kaj je bil prvi človek po poklicu.

Zdravnik: Bil je zdravnik, ker je znal Adamu rebro za Evo vzeti.

Inženjer: Bil je skoraj gotovo inženjer, kajti kdo drug bi znal iz kaosa svet narediti.

Komunist: Bil je komunist, ker kaosa ni brez komunistov.

Prosto po 1551 . . .

Oh, kako oslabil spomin imajo v težkih bojih za slovensko univerzo zgarani tiči brez perja, da so že popolnoma pozabili na oni odstavek v pravilih A. A., ki se glasi: VII. Splošne določbe. 26. Na zunaj zastopa društvo predsednik oz. njegov namestnik.

In o oh, kako hitro je splahnela njih goreča ljubezen do strokovnega dela, da so se — kljub odličnemu mentorju — odtegnili vsakemu delu v Akciji, čim se jim ni posrečilo priboriti si vodstvo — razen če izvozimo govor njih zastopnika na proslavi ob začetku gradnje univerzitetne knjižnice, ki je to pot najbolj pogodil čuvstva akademske mladine.

Res — oh, v svoji gorečnosti so šli celo tako daleč, da so resno ogrozili obstoj vse Akcije, ker so ji razbili odbor, da je od mladini ležalo vse delo na ramah predsednika — katoliškega akademika. Sami pa so se posvetili popravljanju izkrivljenih podob in pa »pravičnemu razdeljevanju zaslug«.

vere vzgojena generacija s kletvijo nad starši, ki so jih rodili, jemala življenje.

Tako nam življenje dan na dan dokazuje, da je globoka in živa vera edini temelj, na katerem lahko gradi svoje življenje posameznik, pa tudi družba.

Nastanek in bistvo „Pax Romane“ Kdo je kriv?

Ideja mednarodne delovne skupnosti katoliškega dijaštva izvira že iz prejšnjega stoletja. Za njeno ustanovitev se je posebno trudil Švicar George de Montenach, ki je l. 1887. prepotoval razne evropske dežele ter navduševal dijake za to misel. Razgovori so končno tako dozoreli, da bi se morala zveza končno ustanoviti l. 1891. v Rimu. Vendar zaradi takratnih italijanskih političnih razmer ni prišlo do realizacije te zamisli. V poznejšem času se je še več ljudi trudilo za ustanovitev svetovne zveze katoliškega dijaštva, med drugimi zlasti socialni apostol Berlina dr. Carl Sonnenschein.

Vršilo se je tudi več kongresov katoliškega dijaštva v Rimu in Parizu. Do uresničitve načrta pa je prišlo šele po svetovni vojni. Lichtensteinski duhovnik Johannes Tschorn je bil prvi, ki je misel katoliške svetovne dijaške zveze ponovno sprožil. Istočasno so predložili pozivne načrte tudi Strasburg, München, Gradec, Rim, Praga, Kopenhagen in Freiburg. Prodrli je končno načrt, ki so ga skupno izdelali holadski, španski in švicarski dijaki. Izvolili so pripravljalni odbor, ki je sklical prvi kongres l. 1921. v Freiburg, sedež švicarske katoliške univerze. Tu se je zbrala elita katoliškega dijaštva iz vsega sveta ter ustanovila našo veliko svetovno zvezo »Pax Romano«, »rimski mir«. Katoliško dijaštvo se hoče posvetiti Kristusovemu miru v smislu rimsko katoliške Cerkve!

Dve osnovni ideji vidimo pri »Pax Romani« že iz vsega početka prevladovati:

1. Podpirati praktično skupno delo med katoliškimi dijaškimi organizacijami, t. j. pospeševati versko, socialno in stanovsko delo potom medsebojnega sodelovanja in medsebojne tekme.

2. Ustvariti pristrčno vez med katoliškimi dijaki vsega sveta ter ustanoviti nove zveze z istimi cilji tam, kjer takih organizacij še ni.

Organizacija

Sprva je imela »Pax Romana« samo člane iz Evrope. L. 1931. so pristopile prve prekomske zveze: USA, Kanada, Srednja in Južna Amerika, zadnja leta pa Vzhodna Azija: Kitajska, Japonska in Filipini. Danes so včlanjene v »Pax Romani« že deželne zveze iz 30 držav z nad 40.000 člani. Svoj vstop je prijavilo še devet zvez, tako da je s tem »Pax Romana« dosegla že največjo razsežnost, ker skoro ni več nobenega kraja, kjer se nahajajo katoliški dijaki in ne bi imeli svoje zveze, včlanjene v »Pax Romani«.

Organizacija »Pax Romane« je ohlapna ter sloni na ideji kolikor mogoče velike samostojnosti posameznih včlanjenih narodnih zvez, katerim hoče nuditi čim več nasvetov in opore pri izvajanju njihovega verskega, socialnega in poklicnega dela s tem, da posreduje izkušnje in pridobitve poedinih organizacij. »Pax Romana« služi tako dejansko resnemu delu v interesu miru in napredka, ker deluje tam, kjer se to delo lahko plodonosno oblikuje, namreč v deželnih zvezah samih. Zato »Pax Romana« tudi ne potrebuje velikega upravnega aparata. Svoj namen skuša doseči s pomočjo skromnega sekretariata, katerega vodi neumorni generalni tajnik Abbé Grénaud, ki je obenem tudi zastopnik Cerkve, in poslovni tajnik Rudi Salat ter s pomočjo strokovnih sekretariatov, katerih sedeži se nahajajo v onem kraju, kjer prebivajo načelniki teh sekretariatov. Največji in najpomembnejši je brez dvoma tiskovni sekretariat (s sedežem na katoliški visoki šoli za časnikarske vede v Lillu), nadalje misijonski, za združitev vzhodne s katoliško Cerkvijo (Sekretariat »Pro re-ditu«), sekretariat za primerjalno literaturo (načelnik or. Lj. Maraković, Zagreb), študentke, medicina, filozofija, ius, farmacija ter socialni sekretariat. Za redno zvezo in izmenjavo misli med »Pax Romano« in deželnimi zvezami služijo predvsem okrožnice sekretariata, nadalje glavni organ mesečnik »Pax

Romana«, ter štirinajstnevna poročila tiskovnega sekretariata. Največjega pomena so pa brez dvoma vsakoletni kongresi, ki so nekak višek celoletnega delovanja »Pax Romane«. Na nje pridejo delegati in dijaki iz različnejših dežel k skupnemu razgovoru ter izmenjavi misli o vseh problemih katolicizma ter dijaškega kulturnega in stanovskega dela. Tu se polagajo obračuni za prejšnje leto ter izdelujejo novi načrti. — Letošnji kongres se je, kakor smo že poročali v lanskem letniku »Straže«, vršil od 28. VII. do 5. VIII. v Salzburgu, v Celovcu in na Dunaju. Organizacijo kongresa je prevzela Katoliško-nemška akademika zveza Avstrije. Glavna tema kongresa je bila: »Katoliški akademik v kulturi sedanjega časa«; obravnavalo se je predvsem stališče akademika do tiska, radia in filma. — L. 1937. se bo vršil kongres »Pax Romane« v Parizu in bo združen tudi z ogledom mednarodne svetovne razstave.

Za leto 1938. pa je povabila »Slovenska dijaška zveza« skupno s »Hrvaško dijaško zvezo« »Pax Romano« v Jugoslavijo. Povabilo je bilo zelo simpatično sprejeto in upati smemo, da bomo leta 1938. imeli priliko in čast pozdraviti tovariše iz vseh dežel sveta, kjer ima »Pax Romana« svoje člane, na kongresu v Ljubljani in Zagrebu. O povabilu SDZ se bo končno veljavno sklepalo na kongresu v Parizu.

Knjige

Papeževa okrožnica o katoliškem duhovništvu. Ob koncu petdesetletnice duhovništva je naš sv. oče Pij XI. izdal okrožnico o kat. duhovništvu, ki spada prav gotovo v vrsto najlepših in najpomembnejših njegovih enciklik in jih nekako dopolnjuje. Duhovnika slika kot srednika med Bogom in ljudmi, kot posrednika božjega odpuščanja in apostola resnice in ljubezni. Torej: alter Christus! Zato pa mora biti tudi njegovo življenje oblikovano po Kristusovem zgledu: globoko pobožen, čistega srca, brez navezanosti na zemeljske dobrine, pač pa poln gorečnosti in apostolskega ognja — tak naj je vsak posvečen delavec v vinogradu Gospodovem. Dobro naj je podkovan v verskih resnicah, posebno še z ozirom na sodobna aktualna vprašanja. Prešinjen pa mora biti tudi z duhom discipline, z duhom pokorščine do svojih predstojnikov.

Dalje se bavi sv. oče z vprašanjem duhovnikov vzgoje, za katero nosijo škofi težko odgovornost. Jasno in ostro so v okrožnici orisani znaki duhovniškega poklica in znaki, ki kažejo, da poklica ni. Zelo mu je na srcu dober duhovniški naraščaj. Tu pričakuje sv. oče od njemu tako dragih mladinskih organizacij KA, da bo iz njih vrst izšlo veliko dobrih, apostolsko gorečih duhovnikov.

Iz cele okrožnice veje velika skrb sv. očeta za dobre in goreče duhovnike. S prizadevanjem za svojo lastno svetost naj skrbijo za zveličanje duš, sami polni sv. Duha naj ponesejo ogenj božje ljubezni kot požar, ki se mu ni mogoče ustavljati, med tako zbegano človeštvo.

Laik v KA je poklican, da dela z duhovnikom ob njegovi strani. Sam je nekako duhovnik brez posvečenja. Veliko bo tudi zase našel v tej okrožnici, ki je tako bogata lepih in globokih misli.

V Avstriji da 308.239 družin z 1 otrokom 10 duhovnikov, 230.553 družin z 2 otrokoma 20, 3000 družin za 10 otroki 16, 1000 družin z 12 otroki 5, 1150 družin s 13 do 15 otrok pa 11 duhovnikov.

Japonska ima 46 univerz (19 državnih), ki jih je obiskovalo lansko leto 69.985 slušateljev. V Tokiju samem je 22 univerz, ca. 44.000 akademikov in 3446 učnih moči.

O španski revoluciji in o njenih krivcih slisimo najrazličnejše, često tudi zelo nasprotujoče si sodbe.

Dejstvo je, da je bilo špansko ljudstvo kljub velikim zakladom naravnih bogastev zelo ubožano, da je imel od tega bogastva največji dobiček mednarodni židovski-framazonški velekapital in da se za socialno zakonodajo in za gospodarsko izboljšanje nobena vladajoča skupina ni bogve kako zavzemala. Boljševiški agenti so imeli kaj lahko stališče pri svojem poslu, ki so ga v kratkem času ob dobrih plačah res temeljito opravili. Ne bomo sedaj ugotavljali, kako bi iskrena skrb za ubožano ljudstvo lahko služila in morala služiti resničnemu gospodarskemu podvigu in ne razdejanju; sedaj hočemo ugotoviti le to, da je skoraj ves framazonsko-židovski velekapital po zmagi Frente Popular presedlal na levo, se postavil v službo III. internacionale ter ji pomagal polagati med ljudstvo bombo, ki je morala eksplodirati. Ali naj zato obsojamo nacionalno Španijo, sestojčo iz vseh slojev španskega naroda, ki se je uprla temu razkrojevalnemu početju in hoče uvesti red v javno, socialno in gospodarsko življenje? Ne! Ali naj obsojamo množice asturskih rudarjev in zapeljanih madridskih delovnih slojev? Tudi ne!

Ne moremo obsojati zapeljane delavske množice, ki se junaško bori za oblast III. internacionale, meneč, da se bori za svojo korist. Najostreje obsodbe so vredni oni boljševiško-židovski elementi, ki so preplavili deželo s strupenim sovraštvom in zalagajo sedanje nečloveško početje z ruskim delavcem iztrganim denarjem. Največja grdobija, ki jo moremo zaslediti v tej podli igri z ubogim delovnim ljudstvom, je to, da so židje in kapitalisti, ki so prej ljudstvo najbolj izžemali, v strahu, da se val ljudskega maščevanja raz-

lije nanje, raje prej prešli na stran in celo v vodstvo komunistov in nahujskali delovno ljudstvo — ne proti sebi, ki to v resnici zaslužijo — ampak proti Cerkvi. Vse »socialne reforme« ljudske fronte so tako obstojale le v razdiranju, požiganju kipov, cerkva in pobijanju duhovnikov.

Morda so vredni največjega usmiljenja tisti maloštevilni sanjači iz vrst inteligentov, ki verjamejo v resničnost komunističnih zablod in trmasto hočejo oživotvoriti te zablode, čeprav jim dejansko življenje kaže, da ne morejo preko barikad in eksekucij.

V Španiji je zopet otipljivo pokazala svoje pravo lice kominterna, ki na eni strani za vabo na miru željne duše izobešava tako lepe mirovne programe, na drugi strani pa v mnogih državah žrtvuje milijarde za mrzlično oboževanje, drugod zopet organizira krvave revolucije in se vsiljuje za prostovoljno pokroviteljico notranjih razprtij in bojov.

Dijaki, ki se vozijo z vlakom, so dobili nekateri že lani, letos pa prav vsi, legitimacije v cirilici. Fomular niti ne odgovarja zahtevam, ker nima nikjer prostora za potrdilo o bivanju na območju domače občine. Čudimo se, zakaj so bili ukinjeni slovenski fomularji. Če so pošli, imamo vendar še nekaj tiskarn v Sloveniji, ki bi jih lahko natisnile. Toda imamo vtis, da nekje ni volje za to!

Katoliška petletka. V rudarskem revirju Swadlinvot v Angliji potrebujejo katoliško cerkev. Zanja morajo zbrati 1000 funtov. Zavezali so se, da bodo pet let plačevali tedensko po 5 penijev, otroci pa po 1 penij.

Med približno 130.000 učitelji na državnih ljudskih šolah v Franciji je okrog 92.000 brezvercev ali komunistov.

Statistika slušateljev na jugoslovanskih univerzah v l. 1935-36.

Fakulteta	Ljubljana		Zagreb		Beograd			fil. Skoplje prav. Subotica				
	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.		
filozofska (v Zagr. s farmaceutiko)	194	189	383	575	575	1150	438	753	1191	93	80	173
bogoslovna	164	—	164	305	—	305	243	20	263	—	—	—
pravna	548	47	595	1056	129	1185	3254	464	3718	524	57	581
medicinska	83	25	108	577	134	711	506	168	674	—	—	—
tehniška	332	15	347	546	33	579	1082	82	1164	—	—	—
poljedelsko-šumarska	—	—	—	384	51	435	703	57	760	—	—	—
veterinarska	—	—	—	478	3	481	—	—	—	—	—	—
skupaj	1321	276	1597	3921	925	4846	6216	1556	7772	617	137	754

Vseh akademikov vpisanih v l. 1935-36: m. ž. skupaj
12075 2891 14969

Podatki so za ljubljansko in zagrebško univerzo za letni semester, za belgrajsko za zimski semester 1935/36.

Iz Slovenije študira:

	fil. in farm.	bogoslovje	pravo	medicina	tehnika	polj.-šum.	veter.	skupaj
Zagreb	50	6	37	93	41	62	45	334
Beograd	4	—	19	11	9	18	—	61
Skoplje	3	—	—	—	—	—	—	3
Subotica	—	—	3	—	—	—	—	3
skupaj	57	6	59	104	50	80	45	401

Analfabetizem se zopet pojavlja. V Španiji znaša število analfabetov 50%, na severu 20 odstotkov, na jugu n. pr. v Andaluziji celo 80 odstotkov. V nekem mestu, kjer je sedež škofije, je samo en učitelj. Ko si je neki časnikar iz Madrida želel ogledati šolo, je bila zaprta

in učitelj je z učenci delal »izjemoma« na svojem polju, ker se s 150 pezetami mesečno ne more preživljati. Najhuje je prizadeta ljudska šola. Nemčija, Queensland, Alberta, Estland, USA, Neuseeland Siam, Kapland in 4 indijske province so zmanjšale število šol. V USA je sedaj 16 in pol milijona nepismenih, na Poljskem 500.000 otrok zaradi pomanjkanja šol ne more obiskovati pouka. Šolsko leto sta skrajšali Ogrska in Bolgarija, v USA se vrši pouk v 715 ljudskih šolah samo tri mesece. Bolgarija, Danska, Finska, Ogrska, Jugoslavija, Poljska, Egipt in Centralna Indija so uvedle dopoldanski in popoldanski pouk. Romunija je zaprla 120 višjih šol in 35 učiteljskih. 17 držav je zvišalo šolnine, cela vrsta jih je na novo uvedla. Samo šest držav od 60 ni zvišalo aktivne šolske dobe, povečalo maksimalno število učencev v razredu in zvišalo število obveznih ur učnemu osebju.

Srednja šola

Murska Sobota — Minister dr. Krek je dobil kot odgovor na njegovo prizadevanje za vzpostavitev višje gimnazije v Murski Soboti sledeči brzojav od g. prosvetnega ministra:

»Sporazumno s predsednikom kr. vlade g. dr. Milanom Stojadinovičem, Vas obveščam, da bom predlagal postopno otvoritev višje gimnazije v M. Soboti.«

To zagotovilo nam daje upanje, da se bo upravičena zahteva Slovenske Krajine izpolnila.

Straža

vabi SKAS, vse katoliške akademičarke in akademike

na proslavo praznika

Kristusa Kralja

ki jo priredi 25. oktobra ob 1/2 10. uri dopoldne v dvorani Akad. doma

Kristus, kralj v našem zasebnem in javnem udejstevanju!

Kristus Kralj, kralj na slovenski univerzi!

Ptuj. Kakor povsod drugje po naših slovenskih gimnazijah, smo tudi mi v Ptujju težko čakali na »Stražo v viharju«. Ponovilo se je skoraj isto, kakor lani. Nasprotniki so nam namreč porogljivo večkrat izpraševali: »No, kje pa je vaša »Straža«, ki se tako junaško oglašča?« Mi smo čakali, ker smo verjeli, da »Straža« pride, da pride prenovljena in še bolj silna, kakor druga leta! Sprejeli smo jo z navdušenjem in zadovoljstvom! Ponosni smo nanjo, ponosni na glasilo, ki nam je vodnik in kažipot v naših sicer malenkostnih, a včasih zelo ostrih borbah.

Pojavil pa se je tudi na naši gimnaziji nov časopis, ki nosi kaj pomenljiv naslov »1551«. Toda ni mu uspelo, da bi se vsidral in vrgel mreže. Naši fantje so ga hitro spoznali in vrgli takoj znova v razrede našo »Stražo«. Tako lahko trdimo, da so prodali kolporterji tega novega časopisa, ki je kaj prikrit, a ni znal popolnoma skriti »znamke«, ki si jo sam obeša, komaj nekaj številčk. Že kolporterji sami so nam izdali znamko, ki jo list tako ogorčeno odklanja v uvodniku in napoveduje boj onim, ki bi mu hoteli naprtiti kakšno tako »znamko«! Mi pa pravimo — sami ste si jo nadedli, sami privezali — slabo se skrivate, poznamo vas! Toda pošteni ljudje si odkrito pokažejo karte, odkrito stopijo v boj — vi tega niste upali! Toda skrivali se ne boste dolgo! Kdor vas še ne pozna, vas bo spoznal lahko v kratkem!

Življenje in udejstvovanje dijakov je bilo sedaj obrnjeno bolj k posameznim društvom, ki so volila vodstva za letošnje leto. Tako se pravo življenje šele začelja! Marijina kongregacija je okrepila svoje vrste in začela z novim delom, predvsem s poglobljanjem duševnega obzora svojih članov. Študiramo važne

socialne in gospodarske probleme, da se nekoliko spoznamo natančneje z njimi, študiramo pa tudi naše katoliške naloge, predvsem Katoliško akcijo. — Kulturno društvo »Setev« je tudi živahno razvilo svoje delo in že v kratkem času priredilo več lepo uspešnih sestankov, na katerih so člani razpravljali o združništvu, ki ga je začel razlagati in prikazovati v lepih besedah in temeljitih orisih tovariš osmošolec Melé. Gotovo je važno, da posebno srednješolska mladina spozna združno idejo in zadrugarstvo, saj smo imeli v pokojnem dr. Jan. Evangelistu Kreku velikega učitelja združništva! Zelimo, da se študij združništva nadaljuje in naj seznanjeni z idejo zadrugarstva čimveč ptujske srednješolske mladine! Bog živi!

Akademiki, vpišite se v ASK!

Profesor: Kaj veš o Karlu Marksu?

Učenec: Karl Marks se je v Nemčiji rodil, v Angliji je živel, v sovjetski Rusiji pa je bil pokopan.

*

Ruski profesor razlaga v šoli, kako pride v kapitalističnih državah do krize.

Učenec ga prekine: Torej, kadar je trg prenapolnjen z blagom, pride do krize?

Profesor: Da.

Učenec: Ali ne bi tudi pri nas v Rusiji napravili majhno krizo?

*

Kaj pomeni USSR (začetne črke Ukrajinske sovjetske republike)?

Mužik: Ubej Stalina, spassjoh Rossiju.

Kapitalizmu in komunizmu je gospodarstvo namen in smoter življenja. Odtod zlo, ki ga povzročata človeštvu. Naš boj velja obema. Gospodarstvo je namreč le sredstvo življenja. Zato oznanujmo krščansko, naravno, organsko pojmovanje življenja, družbe in gospodarstva.

Za našo univerzo

»Akademski glas — 1551« je že v 4. številki 1. letnika stopil na znano pot, ki jo je tri leta ubiral njegov prednik »Akademski glas«. Na prvi strani omenjene številke je zagledal dan pamflet, po svoji osti in stilu za las podoben onemu proslulemu pamfletu v »Akad. glasu« z dne 5. oktobra 1935. Takrat smo v posebni številki »Straže« z lučjo zgodovinskih dejstev pred vso javnostjo osvetlili »Akademski glas« in njegovo ozadje. »Akademski glas« je na našo besedo molčal. Sedaj po enem letu pa se je ojunčil njegov sin in vrgel v javnost drugi pamflet — po važnosti dejstev, ki jih potvarja, hujiši od prvega. Očitnik za očitnikom od prvega dne Akcije pa do onega, ko je bila zasajena na stavbišču prva lopata.

Dejstvo in resnica pa je taka:

Pri rojstvu Akcije so bili katoliški akademiki zastopani po takratnem predsedniku Akad. Zveze Slavku Ložarju, ki je bil sporazumno določen za člana prvega odbora, pa so ga v zadnjem hipu prijatelji Akad. glasa izrinili v nadzorni odbor. Na protest so odgovorili, da se je pripetila neljuba pomota... Na ponovna vprašanja in proteste se je odgovorilo, da bi bilo neoportuno, če bi bili v odboru Akcije zastopani katoliški akademiki, češ da bi režim v tem primeru kreditov gotovo ne dal. Tako so stoodstotni »revolucionarji« in »borci proti fašistični diktaturi« — kot so se na občnih zborih in po letakih predstavljali — utemeljevali potrebo po neprisotnosti katoliških akademikov v odboru Akcije.

Za drugi občni zbor (16. maja 1934) je bila sporazumno sestavljena enotna lista. Pa se je zgodilo, da so simpatizerji Akademkega glasa v zadnjem hipu brez predhodne odpovedi vkljub medsebojni dani besedi na občnem zboru vložili s v o j o listo, za vsak slučaj (volilni izid je pokazal, da je bila previdnost na mestu), pa pustili na skupni odborovi listi tov. Turnška (ki pa je bil tudi na drugi listi) kot predsedniškega kandidata in še nekaj odbornikov. In zgodilo se je, da so katoliški akademiki bili toliko lojalni, da so tov. Turnška pustili na listi. Lista simpatizerjev Akademkega glasa je propadla, z glasovi katoliških akademikov je bil izvoljen za predsednika tov. Turnšek, v odbor pa 5 katoliških akademikov, 2 neopredeljena, 2 iz Jadrana in 2 iz skupine simpatizerjev Akad. glasa. »Akademski glas — 1551« se zanimivega poteka tega občnega zbora, kot se vidi, ne spominja in brez spoštovanja do dejstev in resnice zapiše, da je »na ponovno vabilo predsednika vstopilo v odbor pet članov iz katol. akad. vrst« (podčrtali mi). Potem pa še pristavi: »ki pa niso dosti doprinesli k delu«. Ako »Akad. glas« že ni v prijateljstvu z resnico, ko gre za katoliške akademike kot idejno skupino, bi človek mislil, da bo vsaj takratnemu poštvalnemu tajniku prizanesel z žalitvijo. Kaj in kako se je odigravalo delo v odboru, o tem bi drugi vedeli več povedati kot pa »Akad. glas — 1551«.

Temu je bil pamflet namenjen. Vse drugo je le zaradi tega napisano: Bog ne daj, da bi obveljalo, da je kredite za Akcijo rešil dr. Korošec. Res je zanimivo, kako to dejstvo že leto in pol vznemirja krog okoli »Akademkega glasa«. Do

danes nismo smatrali za potrebno, da objavimo, kako je bilo tiste prvi dni v juliju 1935. Sedaj pa je dovolj izzivanja tovarišev, ki so vedeli knjižnico reševati s »štrajki«, letaki in izrabljanjem Akcije. Povedati hočemo to, o čemer smo do danes molčali, ker nam ni »šlo za zasluge«, ki po vsem pisanju in samohvali očitno bolj prijajo prijateljem »Akad. glasa«.

Tako-le je bilo

V nedeljo, dne 30. junija 1935 je dr. Korošec, ki je prišel na evharistični kongres, poklical zastopnike Akademke Zveze. Izjavil jim je, da v predlogu za proračunske dvanajstine za dobo od 1. avgusta 1935 dalje ni kreditov za ljubljansko vseučiliški knjižnico. Bili smo nemalo začudeni, saj se je že od novembra dalje zatrjevalo, da so krediti gotova stvar. Dr. Korošec je zastopnikom A. Z. dejal, naj nemudoma odpošljejo vsa naša društva v Belgrad protestne brzojavke; rekel je, da bo isto predlagal gospodu rektorju. (Rektorat je dne 3. julija brzojavke odposlal.) Da kreditov v zak. predlogu ni, je povedal dr. Korošec tudi tov. Turnšku in uredniku »Akad. glasa« Ravniharju, ki sta ga v ponedeljek, 1. jul. popol. obiskala. Omenjena tovariša sta vsa zaskrbljena informirala o svojem obisku pri dr. Korošču in o vesti, ki sta jo zvedela, neposredno po obisku, tov. Žebota C., ki sta ga srečala na Miklošičevi cesti; zato se čudimo, kako da urednik »Akad. glasa« tega ni zaupal uredništvu »Akad. glasa — 1551«. Vsa katoliška ak. društva so takoj še isti dan odposlala brzojavke predsedniku vlade, finančnemu in

Šport

□ Planica — smuški aerodrom! Zaradi vednih neprijetnosti, afer, prepovedi in diskvalifikacij, je prišlo »Udruženje smučarjev - Planica«, lastnik planiške veleskakalnice na originalno in rešilno idejo, s katero so nam odslej zasigurate vsakoletne planiške tekme. Udruženje je namreč objavilo planiško skakalnico pri mednarodni smučarski zvezi. Naša zimskošportna zveza bo pa na prihodnjem kongresu FIS-e predlagala novo smučarsko panogo — smuške polete. Prve tekme v smuških poletih bomo videli baje že marca prihodnjega leta. Pravijo, da smuških poletov FIS-a vsaj tako dolgo ne bo mogla zabraniti, dokler o njih ne bo sklepal prihodnjih kongres, ki bo pa šele leta 1939. Za dve leti bodo torej pustili Planico pri miru — če jo bodo. »Kunšten je treba biti, pa gre« pravijo Kranjci.

□ Predavanje s skioptičnimi slikami o berlinski olimpijadi bo priredil ASK v dvorani Akademkega doma. Predaval bo naš športni strokovnjak prof. Dobovšek Marjan, ki je to tvarino obdelal že na zadnjem prosvetnem večeru. To predavanje bo namenjeno akademikom, vabljeni pa so tudi drugi, zlasti starejšinstvo in srednješolci. Čas predavanja bomo pravočasno objavili.

□ Akademski sportni klub poziva vse stare člane in novince, ki se nameravajo letos vpisati v klub, da izpolnijo prijavnice, ki jih dobe pri odbornikih. Obenem s prijavo je treba plačati delno članarino 2 Din. Podrobnejša navodila o vpisu bodo objavljena na društvenih deskah.

prosvetnemu ministru. Obenem je dr. Korošec dejal, da bo takoj po svojem prihodu v Belgrad (odšel je po kongresu, v ponedeljek, 1. jul. zvečer) telefonično sporočil v Ljubljano, ali je potrebno, da pride v Belgrad zastopstvo A. Z. Takoj drugi dan, v torek, dne 2. julija je prišel iz kabineta dr. Korošca telefoničen poziv, naj delegacija A. Z. takoj pride v Belgrad. Še isti večer sta odpotovala v Belgrad predsednik A. Z. Poštuvan Matej in Žebot Ciril. V sredo zjutraj ob pol osmih sta bila sprejeta od dr. Korošca, ki je dejal, da se je v torek hotel še enkrat prepričati, ali morda le niso krediti kje v zak. predlogu, ki je bil že pripravljen za tisk; poslal je v fin. ministrstvo dr. Jankoviča, takrat ministra brez listnice, ki je podrobno prebrskal original predloga zakona o dvanajstinah in ugotovil, da kreditov ni. Dr. Korošec je takoj ponovno interveniral, hkratu pa sta šla z njegovim priporočilom k fin. in prosvetnemu ministru zastopnika A. Z. Intervencija dr. Korošca je uspela, postavka in prvoletna anuiteta je bila zadnji hip vstavljena v zakonski predlog.

Iz navedenega je razvidno, da se je »Ak. glas — 1551« zmotil, ko je k odgovoru, ki ga je prejel rektorat na brzojavko, ki jo je na pobudo min. dr. Korošca, poslal prosv. ministru, dostavil ta-le komentar: »Ta odgovor je prišel z obratno pošto, tako naglo, da je izključeval možnost kakih intervencij.« Odgovor je prišel 4. julija, intervencije pa so se vršile 2. in 3. julija!

To smo povedali, ne da bi opozarjali na kake zasluge (to zna boljše in lepše »Akad. glas — 1551«), temveč resnici, ki v »Ak. gl. — 1551« nima značajnega prijatelja — v o b r a m b o.